Nyolczadik évfolyam. 146-ik szám. Kolozsvártt, 1878. péntek junius 28.

A „KELET“ előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kolozsvár, 1878. jun. 27.

(?) A jól értesültek egy azon lélegzettel hirdetik, hogy a congressus tagjai a legnagyobb titoktartást fogadták s tartják meg és hogy a három érdekelt hatalmasság képviselői teljes megegyezésre jutottak s új Bulgária, Rumélia határait már meg is állapiták, valamint meg azokat a részleteket is, melyek szerint a régi bulgáriai török várak vagy átadva, vagy leromboltatva, a Balkán-szorosbeli török erőditvényekkel fognának, a törökök javára, helyettesittetni.

Mi, mint nem jól értesültek, kik csak másod, harmad kézből nyerhetjük tudomásainkat, mindenesetre csak nagy kételkedéssel fogadhatjuk ezeket a hiresztelésseket, annyival is inkább, mert — tisztelet, becsület, de igazság is, hogy kezdettől óta nem valami nagy bizalommal tudtunk a congressus tárgyalásai elé tekinteni.

Törökország — nyilván meggyőződhetett Plevna eleste óta bárki elfogulatlan — az államok sorában többé el nem foglalhatja azt a helyet, melyet — toldozva-foldozva — idáig betöltött s igy nyilván való volt, hogy — más anyagból dolgozni nem lehetvén, mint a mely rendelkezésre áll — a Duna-tenger közti nép-zagyvalék új formákba öntése lesz az a föladat, melyet az orosz ravaszság most másodéve mesterkedéssel előtérbe vonszolt. Önálló, egészséges állam-alkotó néppel, vagy népekkel ott rendelkezni nem lehetvén: a kérdés csak az maradt, ha Oroszország, Ausztria-Magyarország, avagy Anglia lesz-e az új formák megteremtője s evel e népek irányzója, vagy, ha nem valamelyik egyedül e három közül, melyik kettő fog a harmadik ellen kezet, befolyásának, elhatározása döntő voltának öregbitésére.

A congressus megnyilta óta minden nap olvashatók, hogy Anglia és Ausztria-Magyarország egyetértése teljes, hogy Oroszország majdnem egészen el van szigetelve, hogy Anglia és monárchiánk s nem pedig a győzelmes orosz diktálja a béke pontozatait. Ám ugyancsak a congressus megnyilta óta volt alkalmunk a „Globe“ leleplezéseinek olvasására is, és több, mint valószinü, hogy, ha a formában nem is egészen, de a tartalomra nézve tökéletes authenticitás illeti meg a „Globe“ e közleményeit. S vajjon, ha a hitelesség e föltevése áll: szólhatunk-e meggyőződéssel monárchiánk és Anglia teljes egyetértéséről? Vajjon hihetjük-e magunk is, hogy az elszigeteltség kifejezése azt az Oroszországot illeti, a mely már előzetesen biztositva érezhette magát Német- és Olaszország támogatása felől s a mely már a congressus megnyilta előtt le birta magának Anglia kormányát kötelezni, — mert az a mese, hogy Salisbury Beaconsfield háta mögött egyezkedett az orosz meghatalmazattal: gyerekeknek és nem komoly férfiaknak való.

Hogy Oroszország, mint a hazugság és csalás nagymestere, jó eleve oly árt szabott portékájának: a békének, hogy aztán bővön alkuhassék s mégis nyeresége maradjon — természetes; hogy, ehez képest, monárchiánk fennen hirdetett érdekeinek kielégitése, látszólag legalább, számba vétetik ez alkudozások folyamán: már csak a decorum kedveért sem maradhatott el. De nekünk még is ugy tetszik, hogy a congressust bezáró diszlakomán Suvaloff és Beaconsfield, nem pedig Andrássy és Beaconsfield fognak egymással megelégedve szembe mosolyogni.

Negyvenhétezer készültségben tartott katonánk, azért nyugodtan várhatja továbbra is a szétszort gyülekezési helyeken, mig a nagy bajjal megszavaztatott 60 millió rendkivüli hitel végére járunk, Oroszország terveinek legalább felerésze már most megvalósittatik, mi, quasi re bene gesta, tovább guzsolódunk s órjási hadi budgetünk alatt görnyedezve — ha nem: leroskadva — várjuk dum defluat amnis, azaz, mig 5—6 év multán kezdődni fog a világ-tragődia második felvonása, melyben a most orosz részről lealkudott második felerésze is ki lesz viva kitüzött czéljának.

Azért, ti anyák, nők és testvérek: ne sirjatok, fegyver alá szólitott véreitek nem fognak ellenséggel találkozni; majd csak nehány év multán kerül a sor reánk.

— Tisza Kálmán kormányelnök levélben tudatta debreczeni választóival, hogy jövő hó 7-én vagy 8-án lemegy két igen fontos ügy elintézésére: először, hogy számot adjon eddigi eljárásáról, másodszor, hogy Debreczenben legelőször fejtse ki a szabadelvü párt ujabb actiói programmját. A levél természetesen a legnagyobb érdekeltséget keltette. A pártülésen, mint az „Ellenőr“ debreczeni levelezője irja, elhatároztatott, hogy Tisza Kálmán fogadtatása a lehető legfényesebb lesz. A beszámoló és programm kifejtő beszéd a collegium nagy udvarán fog tartatni. A fáklyásmenetnél Körösi Sándor jogtanár fog szónokolni.

— Az országgyülés ma megkapta a hivatalos értesitést, hogy ő felsége e hó 30-án fogja a királyi várlakban az országgyülést trónbeszéddel berekeszteni. Ő Felsége szombaton reggel érkezik Budapestre. Az uj választások a B. C. szerint legkésőbb augusztus 10. és 20. közti időre fognak kiiratni; az uj országgyülés október 15-re hivatik össze.

— A képviselők igazolására vonatkozó házszabályok reviziója tárgyában kiküldött bizottság tegnapelőtti ülésében Ghyczy elnök jelenti, hogy a miniszterelnöktől hivatalosan értesült az iránt, hogy az országgyülés vasárnap déli 12 órakor fog ő felsége által tartandó trónbeszéddel berekesztetni.

Várady Gábor e körülmény következtében nem tartván lehetségesnek, hogy a ház a hátralevő pár nap alatt, még ha akarná is, revideálhassa a házszabályokat, a további tanácskozások félbenhagyását s erről a ház elé jelentés terjesztésére inditványozza.

Szilágyi Dezső és Molnár Antal nem járulnak ez inditványhoz, előadván, hogy ez az egész huzavona azt mutatja, hogy a többség egyáltalában nem kivánja a házszabályokat revideálni s az igazolást továbbra is a majoritás hatalmában akarják megtartani, és hogy a kormánynak ez ügyben tanusitott magatartása arról tesz bizonyságot, hogy a kormány maga sem akarja azt, hogy a verifikálás igazságosabb teljesitését lehetővé tevő revisió megtörténjék. Annál kevésbé járulhatnak a tett inditványhoz, mert lehetőnek tartják, ha a többség őszintén és komolyan akarja, hogy a legkirivóbb hiányok orváslására szoritkozó revisió még a hátralevő nehány nap alatt is a ház által keresztül vitessék.

Horváth L. és Bokross hozzájárulnak Várady inditványához, az országgyülésnek néhány nap multa megtörténő berekesztése következtében egészen kárbaveszettnek tekintvén a bizottság további munkálkodását.

Baross azért tartja fölöslegesnek most a revizió munkájának folytatását, mert maga is ugy látja, hogy a kormány maga sem akarja ezuttal a reviziót s igy a többség sem fog a munkálat tárgyalásába bocsátkozni.

A bizottság többsége ezután kimondá, hogy a házszabályok reviziója iránti tanácskozását nem kivánja folytatni, hogy az országgyülésnek még hátralevő rövid ülésezése alatt, a revizió fontos kérdése tárgyában érdemleges mukálat benyujtását és annak még a ház által való letárgyaltását nem tartja lehtőnek.

E jelentésnek a ház elé való terjesztésével Baross bizatott meg.

— Az osztrák nemzeti bank közgyülését megelőzőleg tartott választmányi ülésen, melyen a bank igazgatósága is részt vett, a következő határozati javaslatot állapitá meg, mely a közgyülés elé fog terjesztetni:

I. A közgyülés elhatározza, hogy a külön törvények által a birodalom mindkét felében az osztrák-magyar monarchia egész területére érvényes szabadalmat, illetőleg „az osztrák-magyar bank“ alapszabályait a közgyülés előtt fekvő német szövegben, melylyel a k. magyar pénzügyminiszter kijelentése szerint a magyar szöveg egybevág, a szab. osztr. nemzeti bank nevében egészben és részeiben teljes szövege szerint elfogadja.

II. A közgyülés kijelenti, hogy a szabadalomnak és az osztrák-magyar bank alapszabályainak elfogadásánál azon föltevés által vezéreltetik, miszerint az alapszabályok 40. czikkének 1. pontjában az igazgatóságoknak a dotatiók megosztása és az egyéni hitelek megállapitása tekintetében a megállapitott jogokra vonatkozólag is korlátlanul érvényes a főtanács azon joga, melyet a 25. §. 3. pontja kimond, hogy e tekintetben is utasitásokat adhat és ezek kivitelét ellenőrizhesse.

III. A közgyülés fölhatalmazza a bankigazgatóságot, hogy az osztrák nemzeti bank nevében a cs. kir. pénzügyminiszterrel egyezményt kössön a magyar bankpiaczok részére, az osztrák-magyar bank által átadandó pénzeszközöket, továbbá a monarchia mindkét felében az 1878. és 1879. év folyamában fálállitandó fiókokat és a bankszabadalom további meghosszabbitására vonatkozó kérvény határidejét illetőleg.

IV. A közgyülés fölhatalmazze a bankigazgatóságot, hogy az osztr. nemzeti bank nevében a cs. k. pénzügyminiszteriummal az egyezményt a birodalmi tanács mindkét háza által megállapitott szövegezésben megkösse.

Az adóssági kötlevél szövege igy szól:

Az 1863. jun. 3-iki egyezmény alapján kiállitott 1863. jan. 6-iki adóssági kötlevél folytán a sz. osztrák nemzeti bank az államnak 80,000,000 azaz nyolczvan millió frtot kölcsön gyanánt átengedett, s ezen kölcsönt 1877. deczember utolsó napján vissza kellett volna fizetni.

A sz. osztrák nemzeti bank ezen kölcsönt kamatmentesen meghagyja az osztrák-magyar bankszabadalom tartamára, s a . . . . törvény értelmében ezen szabadalom tartama alatt a két államot a bank tiszta jövedelméből megillető rész ezen kölcsön törlesztésére forditandó s az adósságból leirandó. A birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormányzata a szabadalom lejártakor 1887. decz. 31-én ezen adósságból még fennmaradó részt készpénzzel ki fogja egyenliteni, ha addig uj egyezmény nem jönne létre.

Bécs . . . .

Oláh hang Oroszország ellen.

A bukaresti „Romanul“ a következőket mondja:

„Nagy rosszat okozott nekünk az orosz kormány, azt követelvén, hogy adjuk vissza neki Besszarábia azon részét, mit a párisi szerződés alapján kaptunk volt vissza.

Nagy rosszat okozott önmagának is az orosz kormány, midőn azt követelte a töröktől, hogy adja vissza neki Besszarábia azon részét, melyre nézve az 1877. április 3-diki szerződés 2. czikkében lekötötte magát velünk szemben, hogy nem bántja s hogy respektálni fogja területünk épségét.

Nagy rosszat okoz nekünk az orosz kormány, midőn megmarad követelése mellett, hogy elvegyen oly valamit, mi nem az övé, hanem a miénk.

De nagy rosszat okoz magának is eme nagy birodalom, midőn elrabol egy darabot egy kis nemzet testéből, fizetésül azért, hogy ezen kis nemzet az április 4-diki szerződést megtartotta, sőt a keleti keresztények felszabaditására Sándor császár hadai mellett vérét is ontotta.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Párisi különfélék.

Páris, jun. 21-én.

A franczia vidéki városokban, különösen Francziaország déli részeiben egy sajátságos szokás van divatban. Az új házasok ugyanis az egybekelés utáni első éjen egy serenádot kapnak a helység dévaj fiatalságától, s éjfél után két vagy három óra között a vőlegény után barátjai megjelennek a lakodalmi házban, hozva magukkal pecsenyét és czukros vizet „erősitőül s frissitőül a fiatal párnak.“

Olvasóim kétségkivül igen trivialisnak, illetlennek fogják e szokást találni, de ez annyira meghonosodott a kisebb franczia városokban, hogy senki rajta fön nem akad s a menyegző egy ép oly magától érthető részletének tekintik, mint az esketést a templomban s a czeremoniát a maire előtt. Az „erősitő-t s frissitő-t“ az új párnak személyesen kell átvenni, ha a menyasszony kevésbé szégyenlős, hamarosan pongyolába vetve magát a vőlegény karján jelenik meg a hozott erősitők s frissitők átvételére s megkóstolására, ha pedig nagyon szégyenlős, az ajtónyiláson kinyujtja kezét, s igy veszi át a szelet pecsenyét s egy pohár czukros vizet. A franczia vidéki menyegzők e különös szokásai miatt a szégyenlősebb arák magától érthetőleg sokszor mondják sohajtozva a nagy nap előtt: „bár csak tul volnék már az első éjen!“

* * *

Egy jó, nagyon jó hirrel örvendeztetem meg férfi olvasóimat.

„Jó hirrel“ mondtam, mert föltételezem róluk, hogy mindannyian igazi telivér magyarok, e nemzet minden erényeivel s hibáival.

A magyarnak van sok szép erénye, többi közt lángoló honszeretete, áldozatkészsége a felebaráti szeretet, tudományok, művészetek oltárán, nemkevésbé a „ferbli“, „makao“ zöld posztóval teritett oltárán is, mely utóbbi czélra utolsó ingét is nem ritkán le szokta vetni a kragli kivételével és igy tovább.

Vannak azonban e világon oly gonosz emberek, kik attól sem riadnak vissza, hogy mások erényeit önző czéljaikra kiaknázák.

Igy léteznek emberemlékezet óta ugynevezett „kozák“-ok, kik az emlitett zöld posztóval bevont oltáron áldozókat „balek“-nek fogják. Kiméletlenül kifosztják, mint már mondám, az utolsó ingig a krágli kivételével.

Olvasóim közül azoknak, kik mint például én, szeretik a társadalmi életet minden kinövéseiben, árny- s fényoldalaiban megismerni, szinről szinre látni, ajánlom ha Budapestre tévednek, keressék föl ugy 3 óra tájt „a hét választóhoz“ czimzett, egész éjjel nyitott kávéházat (közel fekszik a vácziutczához) s itt láthatják a kártyások legkülönfélébb typusait, a kozáktól a balekig, a nyereségben levő dandytól azon szegény ördögökig, kik a terjedelmes helyiség homályosabb részeiben szundikálnak, s ha e szerencsétlen bólingató fejével hátraszotytyan, észrevehetik, hogy egyiknek-másiknak csakugyan nincs inge s hiányát egy 3 krajczáros papiros kragli akarja takarni. Pesti ismerősöm, ki e helységbe vezetett, mutatott nekem négy egyént, kik itt törzsvendégek, s mindnyájan magyar mágnások s a kártya szenvedélynek áldozatjai, kettő közülök báró B . . k . . . y Pál s gróf F . . g . . s a szundikálók közt voltak csaknem rongyokban, ingök volt ugyan, de nem sokkal tisztább a drótos tőténál, a másik kettőnek nevei báró P . . . . . cz, s báró V . . . y. Midőn őszszel ismét Pesten voltam, ujabban betekintettem, de a szerencse koczkája, ugylátszik, megfordulhatott nála, mert jól volt öltözve s győzte bankóval, melyet a bankárok tőle incasáltak.

Majd eltévedek Párisból Pestre; térjünk tárgyunkra.

A jó hir a következő: egy ámerikai kitalált egy gépet, mely a kártyát keveri s ugy osztja, hogy csalás elő nem fordulhat.

A kik a kiállitásra jönnek, fogják láthatni. A feltaláló számos megrendelést kap. E gép elterjedésével, a kozákok mestersége kérdésessé válik.

Báró d'Arny.

A PORTUGALOK FELFEDEZÉSEIRŐL
különös tekintettel Indiára.

(Dir. Louis Thomas után.)

(Kiválóbb történelmi mozzanatok jelzése. — Némi előzmények az illető felfedezésekre vonatkozólag. — Apróbb felfedezések. — Az Indiába vezető tengeri út feltalálása. — A Jóremény-Fok körülhajózása. — India felfedezése és meghóditása. — A portugal hatalom emelkedése, hanyatlása és bukása. — A hollandok, franciák és angolok fellépése.)

(Folytatás.)

Ez idő körül ismerkedett meg Martin Behaim Columbussal, kivel levelezési viszonyba is lépett.

1492-ben Nürnbergben időzvén, felkérés folytán egy földgömböt készitett szülővárosa számára, melyen az Indiába vezető tengeri ut is megjelölve volt.

Martin Behaim Nürnbergből ismét Fayalba tért vissza, mert ott érezte magát otthon és ott óhajtott meghalni. Azonban kivánsága teljesülését („sein tag in seiner Insel zu beschlessen, da er daheim ist.“ dir. L. Th.) az ég nem engedte meg: nem az ő szigetén, hanem Lissabonban halt meg, ragályban 1506. julius 29 napján.

1486-ban járt II. János udvarában egy néger követség Beninből, kérve a királyt: küldene missionariusokat, kik az illető népet keresztyén vallásra téritsék. Ekkor értesült a király arról is, hogy Benintől nyugatra több mint 300 mértföld távolra él egy hatalmas keresztyén monarcha, Oganos. Ez értesités összhangzó lévén azon tudósitásokkal, melyeket az abessiniai papok „János főpap“-ról elterjesztettek: ennek folytán elhatározta II. János, hogy szárazon és vizen kutatásokat tétet „János főpap“ országának felkeresésére.

Nevezett czélból küldött ki a király még 1486-ban két hajót Bartolomeo Diaz és János infans parancsnoksága alatt, melyekhez egy éléshajó is volt mellékelve.

A „János főpap“ országába törekvő férfiak közül Covilham India felé irányozva utját, egy mór hajón a malabar-parton fekvő Cananorba érkezett, honnan Calkutta és Goa felé vette utját. Majd Afrika keleti partjain Sofalához érve átvizsgálta az ottani arany bányákat; nemkülönben tudósitást eszközölt Szent-Laurentius (Szent-Lőrincz) szigetéről, melyet a mórok Holdszigetnek neveztek.

A mint Covilham Kairóba érkezett, hogy egy az Abessiniába vezető utat választott küldött társával találkozzék: rábukkant II. János küldötteire, kiktől ezen tudósitást küldötte el: „a hajók, melyek Guinea partjaitól délirányba eveztek, bizonyosan el fogták érni a szárazföld végét és a Keleti Oczeanra megérkezve a hajósok Sófala és Holdsziget-felé loendettek kénytelenek kérdezősködni és evezni“

Innen Bovilham a Jóreményfok elméleti felfedezője; de a tényleges felfedezés érdeme és dicsősége Diazt illeti.

Bartolomeo Diaz a merész tengerészek egyike családjából vette eredetét. João Diaz Gil Eannes alatt egy hajó parancsnoka volt, mialatt Dinis Bartolomeo Senegaltól kiindulva, első érte el Cap Verdet. Bartolomeo Diaz Congo mellett egyenesen délirányt vett; szélvész által hajtatva, egy szigethez jutván: az igy felfedezett sziget Santa Cruz nevet nyert.

Most a hajó népe engedelmességét a tovább utazásra megtagadta s csak azon feltétel alatt lőn rábirható, miszerint Diaz megigérte, hogy ha még három nap alatt a tovább utazásra alkalmas okot nem fognak találni, vissza fognak térni. Rövid idő mulva elérték a mai nagy Halfolyót, melyet az először ráérkezett királyfi nevéről Rio do Infante (a királyfi folyója) névvel ruháztak fel. Innen a hajósok ellenszegülése visszatérésre kényszerité Diazt, azonban a nyugat-felé irányzott hajót a szélvész ujra szárazhoz hajtá és a parancsnok örömmel pillantá meg az előfokot, mely Afrika déli csucsát képezi, s melyet most a kiállott szenvedések érzetében „Szélvészes-Előfok“ névvel jelöltek meg, de II. János király e nevet „Jóremény-Fok“-ra változtatta, mert meg vala a vidám remény az Indiába vezető, oly sokat keresett tengeri út felfedezhetéséhez.

A Jóremény-Fok, ezen a kereskedelemre nézve oly fontos jelentőségü pont, 1652-ben a hollandok kezére jutott, kik azt erőditések és megszállás által igyekeztek birtokukban megtartani; azonban 1806-ban az angolok léptek birtokába.

Emmanuel király osztozott atyjának, II. Jánosnak buzgalmában a felfedezési utazások tovább folytatását illetőleg. 1497. julius 9 napján egy három hajóból álló, 148 legényt számitó hajócsapat lőn kiállitva és utrakelve a derék tengerész, Vasco da Gama parancsnoksága alatt.

Nevezett hajócsapat kedvezőtlen időben, szélvész és egyéb veszélyek daczára elérte november 20 napján Áfrika déli csucsait, honnan észak-keletirányban evezve Sofala partjainak hosszában Mosambique felé haladott, mindenütt közönséges foku mivelődést és virágzó kereskedést találván. A talált lakósok mahomedánok valának. Ezután 1498 martius 1. napján Portugalia czimerét kitüzve, a hajósok Mosambique arabok által lakott partjaihoz értek, hol az abessinai „János főpap“ keresztyén alattvalói az ellenséges viseletü mahomedánok nagy boszusságára, barátságosan üdvözölték őket.

Innen a mahomedánok ellenséges indulatától tartva Melinda felé indultak, hol — miután megérkeztek — a fejedelem és egy keresztyén felekezet küldöttei által ünnepélyesen fogadtattak és a legvendégszeretőbb bánásmódban részesültek.

Melinda fejedelme abban is kimutatta jóindulatát vendégei iránt, hogy melléjük kalauzt rendelt, ki az idegeneket 33 napon át egyenesen Calicut főváros kikötőjébe vezette, hol máj. 17-én 1498-ban, több mint 10 havi utazás után horgonyt vetének.

Vasco da Gama és testvérei, Paulo és Coelho (Kvélyó), valamint az együttes kis csapat rivalgó örömmel pillantották meg most először Kelet-India nyugati partjait. A 80 év óta keresett Indiába vezető tengeri ut fel lőn találva! Nemcsak az Európából érkezettek előtt vala minden uj és bámulatos, hanem ők is szintugy csodálkozás és bámulat tárgyai valának a bennlakókra nézve, kik később a kiváncsiság által késztetve a megbámult hajók- és emberek felé kezdettek közeledni vizi járműveiken. Az admiral halakat vásárolt tőlük maga — és vérszegénységben s ragályban még el nem hullott legényei számára.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Nagy rosszat fognak okozni nekünk a berlini congressusra gyült hatalmak, ha azt határozandják, hogy az orosz kormánynak joga van megegyezni Törökországgal Besszarábia azon részének visszavétele iránt, melyre nézve maguk a nagyhatalmak igazságosnak találták, hogy nekünk visszaadassék.

De ezen igazságtalanság, ezen méltánytalanság nagy rosszat fog okozni nekik is.

Mi bizalmuk lehet „még a keleti népeknek Oroszország iránt, midőn azt látják, hogy maga Sándor császár is igy bánik még azokkal is, kiket ő a becsület mezején loyalis szövetségeseinek nevezett s a vitézség babérjaival koszoruzott!

Mi tiszteletet táplálhatnak még a népek a nagy hatalmak iránt s mi bizodalmat vethetnek azok a czivilizált Európa igazságosságába, midőn azt látandják, hogy congressust tartó kormányaik elszakitnak egy darabot egy kis nemzet testéből, hogy azt egy nagy nemzetnek ajándékozzák!

A világkereskedelem utja Keleten.

A Pr. szakavatott kézből közli a következőket: Csodálatos, hogy a congressusi tanácskozások s az egyes államok érdeksférájának kitüntetése alkalmával még idáig nem lett constatálva az, hogy a szabad és akadálytalan vasuti kapcsolat egyfelől Novitól s másfelől Bródtól Salonikiba nemcsak osztrák-magyar, hanem átalános európai érdekben fekszik. Az ide vonatkozó mozzanatoknak alapos megvitatása nemcsak az osztrák-magyar követeléseket tüntetné ki, hanem a többi európai államokat is arra a belátásra vezetné, hogy követeléseink jogosultak. Habár ez idő szerint a vasuti kapcsolat Mitrovicától Noviba s másfelől Bródra hiányzik, mégis kétségtelen, hogy legalább az egyik vonalnak rövid idő alatt ki kell épülni. Ezen esetben e vasut világkereskedelmi uttá fog válni északról és északnyugatról délre a Suez-csatornához. Köztudomásu, hogy nemcsak Anglia, hanem Francziaország keleti része s Németország különböző czikkekkel ellátják a Keletet. Ezen áruk aztán majdnem kivétel nélkül ezen utat fogják felkeresni, miután a tengeri ut sokkal olcsóbb ugyan, de igen sok időt vesz igénybe, s tehát a rövidebb szárazföldi hamburg-saloniki uttal alig állhatja ki a versenyt. Ausztriára s Magyarországra nézve ezen vasutvonal csak transitó vonal leend ugyan, de épen ezért válik a világkereskedelem utjává, mert a legrövidebb közlekedési utat fogja képezni Calais, Hamburg, Berlin, Bécs és a földközi tenger közt. Az áruk egy része természetesen Budapest, Belgrád és Sófián át Konstántinápoly felé fog menni: de az európai nyugotti államokra nézve kiváló fontossággal bir, hogy a Salonikiba vezető ut számukra nyitva álljon. Minden németországi kereskedő nagyon meggondolná, hogy áruit bosnyák, montenegrói s aztán török, szerb és bolgár területre küldje, ha az itteni apró fejedelmek önkényüleg félbeszakithatnák a világkereskedelem utját.

Kiváló fontossággal bir az, hogy a **broodbanjalukai** vasutat merre lehet folytatni. Geiger mérnök alapos tanulmányaival kimutatta, hogy a vasutnak **Rosánon** át a limvölgybe kell menni. Montenegró határát tehát nem szabad odáig kiterjedni engedni, legfeljebb a **Tara**-völgyig érhet az s onnan **Pivára** s aztán **Renováczon** át **Viljusebe** kell annak huzódni. Legyenek a congressusi tanácskozmányon erre tekintettel.

A berlini congressus.

Berlin, jun. 25. Megállapodtak, hogy déli Bulgária neve Nyugati Rumélia lesz. Törökország tiltakozik, hogy ennek élére is fejedelmet állitsanak. Bulgária fővárosa hir szerint Tirnova, Szófia vagy Ruszcsuk lesz. Görögország reménye kevés. Az osztrák iparosok emlékiratot nyujtottak át az osztrák-magyar meghatalmazottaknak a keleti kereskedelemre vonatkozólag.

Berlin, jun. 25. A congressus szombati és tegnapi ülése szoros összefüggésben állanak egymással. Oroszország egyrészről elment az engedékenység végső határaig, midőn megengedte, hogy várakat épithessen Törökország a Balkán mellett, másrészről compromissumnak tekinthető a tegnapi ülésben megállapitott azon engedmény, hogy Szofia az illető szandsákkal együtt a bolgár fejedelemséghez tartozzék. A többi elvi kérdéseket, igy a határ és a közigazgatás rendezését, a mai teljes ülés vagy a későbbi teljes ülések után fogják eldönteni. A bolgár fejedelemség részére bennszülött fejedelmet fognak választani. Várna és Szofia birtokával lehetségessé van téve a fejedelemség fönnállása. A kiürités idejének megállapitása az oroszok és a török részére legközelebb várható. Alaptalannak látszik, hogy Oroszország, vagy a függetlenné leendő Bulgária, átveszik egy részét Törökország adósságainak. Montenegrót és Szerbiát kivánságaikkal, közvetlen megállapodások létesitése végett Ausztria-Magyarországhoz fogja utasitani Oroszország, hogy az illető kérdések ne okozzanak fönnakadást, ha a congressus elé kerülnek. Az orosz meghatalmazottak ugy nyilatkoztak, hogy e fejedelemségek állása biztosabb és szilárdabb lesz, ha teljes egyetértésre jutnak Ausztria-Magyarországgal.

*

Berlinből jelentik a N. fr. Pessenek: A bolgár kérdés elintézésével Bismarck herczeg véleménye szerint a legfontosabb pont el van intézve. Romániát és Szerbiát, a tárgyalások gyorsitása szempontjából, állitólag nem bocsátják be a congressusba. Szerbiával a congressuson kivül fognak egyezkedni; Romániát illetőleg az oroszok arra utalnak, hogy Besszarábiát 1856-ban nem Romániának engedték át, hanem a tulajdon képeni souverainnek, Törökországnak; ha tehát a porta nem tiltakozik, akkor ez a kérdés Romániára nézve, melynek függetlenségét a congressus még nem ismerte el, el van intézve. A szerb-montenegrói határigazitásokra nézve hir szerint mindenben megegyeztek már s a congressusnak csak szentesitenie kell e megegyezéseket. Ezután csak Görögország van hátra, melynek megnagyobbitását illetőleg a nézetek meg vannak oszolva; Anglia nem engedi Kréta annectálását s az Olympusztól délre eső területet nyugatra Korfuig, mig Francziaország, Görögország és Oroszország pártolják ezt. Más bizottságok kiküldésére gondolnak a részletek megvizsgálása és inditványok tétele végett. A congressus öszszel, az uj szervezés befejezése végett, ismét összeülne. Bismarck herczeg azt reméli, hogy a congressust legkésőbb két hét alatt bezárhatja.

*

Bécsből irják a Bud. Correspondenznek: Berlinből ide érkezett hiteles hirek szerint nem való a lapok azon hire, hogy az **Antivari-kérdés** Montenegróra nézve kedvezőleg, sőt általában már meg van oldva. Egész határozottsággal jelenthetni, hogy ez az ügy megbeszélve sincs eléggé. Andrássy gróf csak Petrovicscsal tanácskozott egyszer, és Montenegró képviselője uj tervezetet terjesztett elő, melyet a Berlinben levő külön tudósitók elfogadottnak jeleztek; erről azonban egyelőre szó sincs. Az tény, hogy Cattaro előtt 2 hadihajó állomásozik, melyek 3 óra alatt Antivari előtt teremhetnek; azonkivül van ott 3 katonaszállitásra berendezett hajó, melyek, ha szükséges, a legrövidebb idő alatt több ezer katonát szállithatnak partra a hadihajók ágyuinak védelme alatt.

*

Montenegró memoranduma, melyet a congressus tagjainak átadott, a Deutsche Montagszeitung szerint következő:

Először is visszatekint a memorandum Montenegró történeti multjára. Azután bizonyitgatni igyekszik, hogy a fejedelemség eddigi politikai magatartása (az ürülopás mestersége), a portával folytatott állandó háboruk s az innen keletkezett belső viszonyok csak természetes következményei e történelemnek. Oly ország, melynek termékenlensége és helyzete lehetetlenné teszi a lakosokra nézve, hogy táplálkozzanak, melynek állami consolidálását és tisztázását e mellett folyton zavarta egy hatalmas ellenség, ki sem szerződést, sem általános népjogi törvényeket nem ismer, — kénytelen oly követelésekkel lépni fel, a melyek lehetővé teszik neki, hogy európai államoknak elegendő garantiákat adjon békés fejlődéséről.

„Először is termékeny földre van ehhez szükségünk, s kifelé való közvetlen összeköttetésre. Nem kivánunk többet, mint a mennyit éhező és szükséget szenvedő, katonáink szive vérével lépésről-lépésre kivivtunk. Adják nekünk a **Berda** fejedelemséget, a Bilektől Spuzig való nehány négyszögmértföldet, hagyjanak meg a Bojana és Antivári birtokában."

Csakis Antivari által — folytatja a memorandum — lehetnek más érdekek közvetlenül érintve. Ausztria-Magyarországnak különösen, Európának pedig általában vannak eszközei ezen érintés megakadályozására. Montenegró szivesen hódolna minden kivánatnak s e becses szerzemények birtokában igyekeznék fentartani a békét.

Végül utal arra, hogy Montenegró minden más államnál jobban **megérdemelte**, hogy áldozataiért arasson is — Éhes koldusnak nem érdeme a gyomorkorgás.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A **képviselőház** junius 25-iki ülésében **elnök** jelenti, hogy V. Ferdinand királyért julius 2-án a budai várban gyászmise lesz.

Vécsey Tamás bemutatja a kérvényi bizottság jelentését a kérvények 58-ik sorjegyzékéről. — Csütörtökön fog tárgyaltatni.

Ezután a birtokrendezési eljárásról és a verseczvárosi választók névjegyzékéről szóló törvényjavaslatok hzrmadszor is felolvastatván, végleg elfogadtattak.

Elfogadtatott napirend szerint a ház junius havi költségvetése, továbbá az országház telke iránt a fővárossal kötött szerződés, valamint a gazdasági bizottság jelentése az országházon a szünet alatt teljesitendő javitási munkálatokról.

Madarász József figyelembe ajánlja, hogy igyekezzenek a légvonaton segiteni.

Végül elfogadtatott a gazdasági bizottság jelentése a Ghyczy-féle könyvtár elhelyezéséről.

Következett a kérvények 57-ik sorjegyzékének tárgyalása.

A keleti ügyekre vonatkozó kérvények tárgyalásánál b. **Kaas** Ivor szólalt fel a kérvényekben foglalt kivánságok mellett.

Madarász József akarja hinni, hogy a Bosznia elfoglalása iránti aggodalom nem alapos, s a kormány ki fogja vivni, hogy a magyar haderő ezen czélra fel ne használtassék.

A ház elfogadja a bizottsági véleményt, mely szerint e kérvények a miniszterelnöknek adatnak ki.

Az ipartörvény revisióját illető törvényeknél **Steinacker** Ödön szólalt fel, s határozati javaslatot nyujtott be, melyben inditványozza, hogy a keresk. miniszter enquetet hivjon egybe az ipartörvény revisioja ügyében. **Kerkapoly** pártolja az inditványt.

Péchy miniszter az inditvány lényegét elfogadja, bár indokolását nem helyesli egészen.

Baross Gábor szintén elfogadja a határozati javaslatot, mert az ipartörvény revisiója általánosan érzett szükség.

Trefort miniszter időközben a házba érkezvén, kijelenti, hogy az ipartörvény revisiója iránt a miniszteriumban már folynak a tárgyalások.

A ház erre a határozati javaslatot elfogadja.

Közben gr. **Pallavicini** főrendi jegyző jelenti, hogy a főrendek a 80 millió bankadósságról szóló javaslatot elfogadták.

Elnök erre kijelenti, hogy a kiegyezési javaslatok egészökben elfogadtatván, legfelsőbb szentesitésre fognak felterjesztetni.

Ezután a kérvények tárgyalása folytattatott, s ujabb felszólalás nélkül értek véget. Ezzel a napirend ki volt meritve.

Ragályi Nándor az ülés végén előterjesztett interpellatiója az igazságügyminiszterhez a következő:

Van-e tudomása miniszter urnak azon nagy mérvü sikkasztásokról, melyek a makói takarékpénztárban elkövettettek?

Van-e tudomása afelől, hogy a bünösök ellen a vizsgálat nagy lassusággal folyik?

Hajlandó-e a miniszter ur intézkedni, hogy ezen nagy botrány és a makói közönségnél nagy elkeseredést támasztott ügyben a büntető eljárás kellő gyorsasággal és erélylyel foganatositassék?

Perczel igazságügyminiszter kijelenti, hogy az esetről van tudomása, de a bünvizsgálat lassusága felől nincsen. Biztositja a képviselőt, hogy utánna fog nézni a dolognak.

A ház a választ tudomásul veszi.

Holnap d. e. 11 órakor ülés lesz.

II.

A **főrendiház** junius 25-iki ülésében napirenden van a 80 milliós bankadósság tárgyalása.

Az általános vitában a törvényjavaslat elfogadása ellen szólaltak föl **Hugonay** Béla gróf, **Dessewffy** Egyed gróf, **Csáky** Albin gróf, és Eötvös Dénes báró.

A kormány javaslatának védelmére keltek **Tomcsány** László főispán, **Haynald** Lajos érsek és **Cziráky** gróf főtárnokmester. Az utóbbi hoszszu beszédben és meggyőző okokkal feitegette a javaslat elfogadásának szükségét, reménytét fejezte ki, hogy a kormány haladni fog a megkezdett uton és megszünteti háztartásunkban a deficzitet.

Végül **Széll** Kálmán pénzügyminister szólal föl és velős resumében czáfolta az ellenzék érveit. Kormány és kormány közt, parliament és parliament közt folyt viták nem voltak képesek meggyőzni a kormányt, hogy Magyarország jogilag kötelezhető a 80 milliós adósság megfizetésére; de mert kölcsönös compromissumról és a monarchia közös érdekeiről van szó, nem szabad a quid juris elvéhez ragaszkodva azt mondanunk, hogy nem egyezkedünk; sőt inkább azt kell megfontolnunk, hogy quid consilii, és számba vennünk a kiegyezésből eredő előnyöket és hátrányokat. Azt mondják, hogy a kiegyezés minden pontja engedmény Magyarország részéről; de hiszen az osztrákok nagyon szivesen lemondanak a kiegyezés több pontjáról, mert kiválólag Magyarország előnyére köttettek. A restitutio, melylyel három millió gazdálkodik meg Magyarország, egy magában tizszer annyi, mint az évenként fizetendő 400,000 torint. Végtére azon uátrakkal szemben, a kik szerint csak merni kell az országnak és semmi baja sem lesz, azt feleli, hogy ez a bátorság elnémul azzal a bátorsággal szemben, mely összehasonlitván az eredhető hasznot és kárt, mégha népszerütlen is, azt meri ajánlani, a mit jónak lát az ország érdekében. (Nagy tetszés.)

Ezután elenyésző minoritás ellenében az általános és részletes vitában elfogadták a törvényjavaslatot.

Érdekfeszitő bünügyi tárgyalás Bécsben.

A bécsi eskültszék előtt tegnapelőtt egyikét tárgyalták ama sensacionális rémdrámáknak, a mik gyakori voltában e várossal az „Egyetértés" szerint ma már csupán Páris versenyezhet: — egy rokonszenves 23 éves ifju ült a vádpadon, ki vak szerelmi lázában, gyötrelmes féltékenységből a mult tavaszszal **megölte** kedvesét, egy 18 éves szép leányt, s maga is kiállotta a véres tragédia félelmét, de az orvosi tudomány megmentette őt a rideg igazságszolgáltatás itélőszéke számára.

Ápril hó 25-én a „Fekete sas" vendéglőben nyugodtan kártyázgatott egy kis társaság, többen borozgattak, a vendéglős és mások csendes beszédbe ereszkedve töltötték el az időt, mig a háziszolga az italmérő asztal mögött szunyókált. Ehhez közel, könyve mellett ült a pinczérnő, egy 18 éves csinos leány, **Glökner** Róza, mikor egy jól öltözött ifju lépett a terembe, s egy pohár sört parancsolva leült és szivarra gyujtott, épen a leánynyal szemben foglalva helyet. — A jelenlevők alig vették észre, hogy a két ifju között néma jelekkel egy kis párbeszéd kezdődött, mintha a fiatal ember azt kérte volna a leánytól, hogy jöjjön közelebb, valami érdekest akar neki mondani, — a mire az olyanformán válaszolt, hogy „irja meg" mit akar? S egyuttal egy tekintettel a vendéglősre utalt, hogy amiatt most nem mehet helyéről.

Erre a fiatal ember felhajtotta poharát, fizetett és eltávozott. A vendégek játszottak szépen tovább s a háziszolga is folytatta szunyókáját.

Ugy féltiz óra lehetett, mikor a közvetlen közelben egy lövés durrant el, a szoba belerengett a zajba, s a háziszolga mint halott bukott le székéről. E lövést egy pillanat mulva másik követte. A vendégek döbbenve felugráltak, egy részök a konyha felé rohanva menekült, mások a lebukottat kezdték emelgetni, mig egy részök az utczára sietett a gyilkos után. Ekkor vette észre a vendéglős, hogy a háziszolga csak az ijedéstől ájult el, ellenben a kassiernő homlokából bugyog a friss piros vér, a leány meg aléltan ül székében.

Az utczára rohant vendégek már ekkor elfogva tartották a gyilkost. „Hagyjatok nyugodtan meghalnom!" — monda ez; nyakán három, késsel önmaga keze által ejtett sebből vérzett s az ablakhoz támaszkodva kéjjel látszott utoljára tapasztani elhaló szemeit a meggyilkolt leányra.

Üldözői felismerték benne a huszonhárom éves **Schmidt** János pintérlegényt, Glöckner Róza kedvesét, ki egy perczczel előbb még benn volt a teremben.

A nehéz sebesültet bevitték a szobába; orvos és rendőrség érkezett, sebeit bekötözték, kórházba szállitották, ott gondosan ápolták és meg is gyógyitották. A leány élt nehány napot, de azt nem lehetett megmenteni, május 11-én meghalt.

Ezért az esetért ült **orgyilkosság** czimén a vádpadon Schmidt József, kellemes külsejü, szelid vonásu ifju, kiben mindent könnyebben, mint gyilkost lehetne gyanitani.

A tárgyalást **Schwaiger** elnök vezette, mint királyi ügyész dr. **Pelser** vitte a szót, védő dr. **Mayer** volt.

A vádlott beismerte, hogy kedvesét előre megfontolt szándékból, saját akaratából ölte meg. Neki e leány iránt jogai voltak, hónapokig kedvese volt, szerelmet esküdött, de nem tartotta meg a hüségét; elfogta a fájdalom, s mikor a leány tudtára adta, hogy nem akar vele beszélni: a szenvedély oly erővel tört ki belőle, hogy tovább nem türtőztethette magát és megölte. Két lövést tett, az egyiket a leányra, a másikat magára s miután ettől nem halt meg: késsel is elmetszette a nyakát; szivesen akarta követni a leányt a halálba.

Elnök: Viszonya volt önnek a leánynyal?

Vádlott: Igen, viszonyom volt; de ő azt nem tartotta meg, hütlenné lett hozzám.

Elnök: Itt két levél fekszik előttünk, melyet a lány önhöz irt pár hóval az esemény előtt; ezekből az tünik ki, hogy ön alaptalanul gyanusithatta őt a hütlenséggel, pletykák után indult és oknélkül gyötörte magát a féltékenykedéssel. Továbbá itt van önnek egy, saját szüleihez irt levele, amelyből az derül ki, hogy ön a saját és a leány meggyilkolására már régebben készült. E levélben bucsut mond szüleinek, megvallja tette indokát, bocsánatot kér tőlük és azirán esedezik, hogy ne itéljék el a tetteért, végre, hogy ha meghal, temessék egy sirba a leánynyal; tehát ön e tettre már azelőtt elkészült?

A vádlott beismeri, hogy igen.

Védő ügyvéd több tanut kivánt kihallgattatni arra nézve, hogy Glökner Róza hütlensége be legyen bizonyitva, a mi magyarázatul szolgáljon a gyilkos akkori lelki állapotához.

A vádló ügyész nem tartja megengedhetőnek e kivánság teljesitését; regényes szempontból az nagyon szép lehet — ugy mond — de a törvényszék elé nem tartozik.

A törvényszék elhatározza, hogy e tanukat **nem** fogja kihallgatni.

Következtek már hivatkozott tanuk vallomásai, a melyek főként a gyilkos és a leány előéletére és jellemzésére vonatkoztak. Egyik ezek közül az elnök kérdésére: minőnek ismerte a meggyilkolt leányt, azt válaszolta: „No, rosz épen nem volt; kicsit legyeskedni szeretett, mint minden 18 éves leány."

E tanukihallgatás után a kir. ügyész terjesztette elő vádbeszédét, melyre **Mayer** egy gyönyörü remek védelemmel válaszolt, hogy az esküdtek közül számosan könyeztek.

Végre a vádpontok és kérdések feltevésére kerülvén a sor, az esküdtek visszavonultak s egy negyedóráig tartó tanácskozás után kimondták a határozatot, hogy Schmidt Józsefet az orgyilkosságban **bünösnek** találták.

Erre a törvényszék vonult vissza s az elnök rövid idő mulva kihirdette az itéletet, a **mely szerint a vádlottra a kötél általi halál kimondatott.**

Vádlott az itéletet nyugodtan hallgatta végig.

Az esküdtek elnöke: Aichholz szólalt fel ekkor: Kérem, egy szavam volna még . . .

Elnök: Nem lehet. — A tárgyalás be van fejezve.

Erre az esküdtek **egyhangulag** elhatározták, felkérni a törvényszéket: hogy a szerencsétlen elitéltet megkegyelmezésre ajánlja a királyhoz.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Szinház.

Judith asszony, K. Papp Miklós népdrámája a mult vasárnap adatott elő N.-Váradon, de a lapok csak ma hoznak róla részletesebb birálatokat, melyek egyhangulag azon álláspontot vannak, hol annak idején a „Kelet" volt. Azok számára, kik nétalán elfogultságot kerestek lapunk akkori itéletében, ide igtatunk egyetmást a váradi lapok birálataiból:

A „N. Várad" igy ir:

(R. Ö.) Megvalljuk, hogy azok után, miket e müről hallottunk és olvastunk, mind a helybeli kritika, mind a közönség várakozása igen, igen fel volt csigázva. — Valljuk meg nyomban azt is, hogy e várakozás csak félig lett kielégitve, s a darab nálunk tisztességes **succés d'estime**-t aratott csupán.

Elmondjuk azt is, hogy miért?

Mindenek előtt azért, mivel szerzőt a most nagyon lábra kapott népszinmüi műalak arra csábitá, hogy egy a magyar nép alapjellemvonásával, karakterisztikumával csak nagyon erőszakoltan összeegyeztethető, bár tagadhatlanul érdekes s hatásos mesét a népélet keretébe force-irozzon s hogy népszinműnek nevezzen el egy oly drámát, melynek nagy szenvedélyek, mélyreható lelki affektusok képezik alapját — s mely a népszinműi keretből inkább kivánkozik a müveltebb osztályok tágabb látkörébe, erősebb lelki-küzdelmeibe, s raffinirtabb szenvedélyeibe.

De még ha e mese találna is támpontot a népéletben, a mű nem volna népszerü, mivel nincsenek benne tipikus népalakok, s a mese a népsajátosságnak nem speczialis vonása.

Igy csak a talaj s a háttér népies, csak a szereplők parasztok, egyes epizodok népiesek — de a mű nem népszinmű.

Hogy ez elhibázott műalaknál ennyit időztünk, annak meg van a maga oka: — műnél, melyben ugy is van belső hiány elég, nem fölösleges a külalkat korrektsége, tisztasága.

A népélet, legalább a magyaré, bármennyire korrumpáltatott is, még mindég erkölcsi alapon áll; s az olyan szenvedélyek, minők **Judit** asszonyt az örvénybe sodorják, ily alapon alig képzelhetők. A nép ha bünös, — kultiválatlansága, vad természete- s a zabolátlan ösztermészetből kifolyólag bünös. Bünei csakis ily katégoriába esnek. Ezt azok tudják leginkább, a kik bünügyi védelemmel foglalkoznak, vagy kik tanulmányozzák az igazságügyi miniszterium bünügyi statisztikai adatait.

A különlegességek vagy kivételek olyannyira ritkák, hogy az ember könnyen valószinütleneknek találja azokat.

A főalak: **Judit** aszony jellemének psychologikus rajzában pedig, eltekintve a széles alapra fektetett, s magas tragdiábaoe illő szenvedélyétől, oly sok a rohamosan váltakozó hiány és összeüt-

---

Ezen időben Magalamtól a Cap-Comorinig egy hatalmas monarcha „Tamutiri-Radcsa" perumal (császár) „a halomnak és habnak ura" (igy neveztette magát) országolt. Nevezett uralkodó birodalmában a hadviselés joga és kötelezettsége a népnek csak harczi kásztját illette.

Ezen oldalról fenyegette legkevesebb veszély a portugalokat, azonban az arabok irigy szemmel nézték az európai hivatlan vendégeket és nem akarták Elő- és Hátsó-India és az Indiai Oczean szigeteinek egyedüli kizsákmányolását kezeikből kibocsátani. A perumal értesülve az idegenek odaérkezéséről, követség által hivatta magához parancsnokukat. Az óvatos Gama több idei tusakodás után végre elhatározta, hogy bemegy a fővárosba, 12 legénynyel rászállott egy ágyukkal ellátott csolnakra és szárazra evezett, hol a császár küldöttsége 'számos nép előtt fogadta, honnan pompás gyaloghintón szálliták az admirált a fejedelmi udvarba. Itt nagy néptömegen és az uralkodó köré gyűjtött fegyveresek hosszu során kellett Gamanak áthatolnia; a palota előtt fogadtatások végtelen számán kellett átvezeklenie, mig a perumal elé juthatott, kit üdvözölvén, egy tolmács által eléadatta utazása czélját, mely nem egyéb vala, mint kereskedelmi egybeköttetésbe lépés „a halomnak és habnak urával", mi minden esetre sikerült volna, ha irigység és roszakarat gátat nem gördit elébe, sőt Gamát és társait is veszélybe dönteni nem törekszik.

Ugyanis a perumállal elhitették, hogy Gama és társa tengeri rablók. Igy minden tanácskozás lehetőségének utja el levén zárva, az admiral még 1498 év augustus havában visszaindult minden jelentékeny eredmény nélkül, csupán a perumalnak egy a portugal királyhoz intézett, pálmalevélre irt eként szóló levelét hozva magával.

„Vasco da Gama, házadnak nemes embere országomban volt. Megérkezése örömemre szolgált. Országom gazdag fahéjban, füszerfüvekben, borsban és becses kövekben. Tőled aranyat, ezüstöt, korállt és skárlátposztót kivánok.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

közés, hogy, ha igaznak akarjuk tartani, akkor ez alakot kultiváltnak s a müvelt osztályhoz tartozónak kell szükségképpen gondolnunk. Különben természetlenné s excentricussá válik. Ilyesmit pedig a népszinmű nem tür.

A mű belső hiányai szembeszökökké lesznek, ha a mesét elmondjuk. (Itt elmondja a mesét.)

E mese elmondásával szembeszöknek a mű lényeges hiányai, mik számosak.

Az első a határozott alapeszme s az erkölcsi tanulság hiánya. Az egész mű nem egyéb, mint szomoru eseteknek véletlen összetalálkozása. Nem dráma, nem tragoedia, hanem egyszerüen „szomoru történet." A szereplőket biztos vezérfonal, egy czélra törekvés nem vezérli. — Mindenik tesz, nem tudva, hogy a másik perczben mit fog tenni. — S az egésznek nincs erkölcsi tanulsága. Ha csak az nem az, hogy egy házasságtörő s gyilkos nőnek, ki egész halmazát követi el a minősitett büntényeknek, ha 10 évig ült Maria Nostra-ban, meg kell bocsátanunk, vissza kell fogadnunk a házunkba! — Ezt a morált tanitani bizonyára nem volt szándéka a szerzőnek, s igy ez a befejezés határozottan elhibázott.

A második főhiánya a darabnak: a főalak lélektanilag vett képzelhetlensége. — Judit becsületes nőnek van bemutatva az első felvonásban, s mégis elfogadja Borcsa önfeláldozását! — Jól van! — Egyszer el kell az embernek kezdenie a bünt. De akkor mire való a 2-ik felvonásban a „visszaesés" az erény utjára, mire való a töredelmes önbevallás, melyre senki sem kényszeriti? — Jól van ez is! Megjavult; mondhatná a szerző.

De akkor hogyan van indokolva a megjavult, alapjában becsületes nőnek óriási salto mortale-ja a — férjgyilkosságig? — Ez a folytonos fluktuáczió erény és bün között nem igaz. A ki sülyed, az fokozatosan sülyed; a ki megjavul, az fokozatosan megy át az erkölcsi átalakuláson. — De becsületes nőből egyszerre bünös, majd bünbánó, majd gyilkos, majd ismét megbánó nő nem igen válik. Valamint a természetben, ugy az erkölcsi érzületben sincs ugrás. — S ha van, akkor az ily nő lélektani rejtély, erkölcsi kivételesség s bizonyára nem fordul elő a nép közt.

Főhibája a műnek a szerkezet gyarlósága. — A cselekmény az első felvonás végén indul meg s véget ér a másodikkal. Az első felvonás eleje s a 3-ik teljesen fölöslegesek. A 2-ik felvonás aránytalanul cselekménydus, mig a másik kettőben jóformán mi sem történik. Ha a szerző a 2-ik felvonás zárjelenetével fejezi be a müvet, s a mesét kellőleg felosztja, igen szép drámát ir vala, melyben meg lett volna az erkölcsi alapeszme is: — a bünös szerelem bünhődése maga az elkövetett bün által.

Ez az alapeszme, s a mű meséje a 2-ik felvonás végeig, teljesen elegendő egy nagy dráma keretének betöltésére.

A szerkezet hiánya még: a vontatottság s a fejlődés lassusága egyrészt, máshelyt pedig a lavinaszerü rohamosság s a cselekmény ugyszólván agyonnyomó dússága. — Az első felvonásban Andris egy fél óráig mindig azt magyarázza, hogy ő elmegy a faluból, leszidják, pénzzel kinálják, stb. mind fölösleges s a menetet lassitó dolgok. A 2-ik felvonásban pedig valóságos kinpadra van a néző feszitve Judit asszony folytonos vallani s nem vallani akarása által. Sőt egyszer már le is térdel s már száján van a vallomás, mikor Róka uram (Szathmáry) belépte megzavarja a jelenetet s a dolgot később ujra kell kezdeni. Minek ez?

Vannak a műnek nyelvezeti hiányai is. Szerző hol triviálisan népies — p. o. mikor a döglött lovon levő patkóról s a disznóról nyirandó gyapjuról beszél, — hol meg valóságos szalondrámai hangot használ, p. o. mikor Ferkó a szivébe ültetett skorpiót emlegeti.

Ha azonban hiányai vannak a műnek, vannak előnyei is. Ilyen mindenekelőtt az érdekfeszitő, drámai menetü mese. — Ilyenek a hatásos s a szinpad ismeretét eláruló zárjelenetek a felvonások végén; ilyen a kapitális 2-ik felvonás, mely erőteljesség dolgában ritkitja párját. Ilyenek a jól rajzolt alakok, minő p. o. Sajgó, Borcsa, Thuzné s különösen Róka Pista; noha ez utóbbi kissé emlékeztet a „Vén bakkancsos"-ra. — Ilyen végül a meginditó idilli elem a műben; p. o. a Kelemen Ferkó családi életének rajza, a gyermekekeli jelenet, és a valóban mély érzelemmel irt végjelenet. — Ezek azonban, fájdalom, a mű cselekvényéhez nem tartoznak s csak a mesébe lazán beleilleszett képek, mik a routinirt, jó irót s a meleg kedélyt árulják el.

A közönség szerzőt minden felvonás után kihivta.

A „Bihar" igy ir:

Judit asszony. (Eredeti népszinmű 3 felvonásban; irta K. Papp Miklós; először adatott a nagyváradi szinkörben jun 23-án.) Regényből szülemlett a „Judit asszony" népszinmű és — konstatáljuk az eredményt — az alak, illetőleg a fajcsere nem ütött ki roszul. K. Papp Miklós képes volt meghóditani maga részére a feltételes sikert, mely tiz eset közül egyszer következik be.

Ismételjük a siker csak feltételes. Regényből feltétlenül jó szinművet formálni ki, majdnem aesthatikai lehetetlenség.

Mindjárt a kiindulási pontnál akadunk egy lényeges hibára, a mi annál felötlőbb, mert ez képezi magvát az egésznek. A szerző még csak vonatkozást sem tesz azon okra, mely Judit és András sorsára az által folyt be elhatározólag, hogy egyesülésüket lehetetlenné tette. Szeretik egymást, de nem lehetnek egymásé. Miért? Mert Andris problematicus okból, meg nem nevezett helyen távol van s nem jön Judit kezét megkérni. A két lény boldogtalanságát constatálva látjuk, de azt nem, hogy miért kellett hát ennek igy megtörténni? Ez különben oly hiány, hogy a szövegbe szurt csekély módositás, illetőleg betoldás által elenyészthető.

Azzal a motivatióval sem tudunk megbarátkozni, mely Judit asszonyt arra birja, hogy férje képében szeretőjét lelőjje. Egy szür miatt történik az egész, melyet Sajgó, ugy a propos, Andris nyakába vett. Ha a szűr nincs, Judit nem lő s igy az actió fordulópontja a szürben sarkallik, ami bizony hiba. De Judit asszony heroicus elhatározása magában véve sem igazolt. Felteszi, hogy férje megölte az ő szeretőjét, felteszi, hogy most ő lesz az áldozat s e kettős feltevésből azt a következtetést vonja le, hogy neki gyilkolnia kell, holott van egy sokkal egyszerübb mód kimenekülni a helyzetből és ez — a nyitott ajtó.

Ahoz is sok magyarázat fér, hogy mi okból tartotta távol Judit asszony tiz évig a leányt apjától? A vég sem eléggé megnyugtató, mert nem tudjuk, hogy mi lesz Judit asszonyból? Belehal-e a börtönélet utóhatásába, vagy kisüt-e rá végre a családi boldogság napfénye.

Ezek nagy részben szerkezeti hibák, részben helyrehozhatók s igy a darab sorsa felett egészben véve nem döntenek.

Ami azon kérdést illeti. hogy népszinmű-e „Judit asszony" vagy csak imitátiója annak? E kérdésre az a felelet, hogy nem népszinmű. Csak az alakokat kell felcserélni, a nyelvezetet finomitani, a cselekvény szinterét változtatni s egy salondráma lesz belőle. A tárgy tehát nem tekinthető kizárólagosan a népsajátságok folyománya gyanánt, maga s igy a szinmű sem mondható valódi szinműnek.

„Judit asszony" alakjai elég népiesek (egy közülök, Róka uram, kitünő comicai érrel van praesentálva) nyelvezete általában egyszerü, s bár igen sok helyen nélkülözi a népies, tiszta zamatot és a választékosság regióiba t éved, de másrész, nem esik a Tóth Edét követő epigonok hibájába, nem burczolja meg a nyelvet a póriasság sarában nem indit hajszot a népies szólamok és közmondások után. És ha a tárgy nem szerencsés választása miatt „Judit asszony" nem birja is a jó népszinmű alapfeltételét, de mindenesetre magasabb niveaun áll, mint a Lukácsi-féle gombamódra szaporodó népszinműtermékek.

A közönség jó benyomások közt hagyta oda a szinkört.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. junius 25.

— **A miniszterium** rendeletileg megszüntette Hunyadmegyében a vészkerületet, a határzár azonban tovább is fentartatik.

— **A tűzoltó-egylet** tagjai közkedveltségü főparancsnokukat: Deák Pál ügyvéd urat egy értékes ezüstözött disz-sisakkal fogják meglepni holnap; az átadás a laktanyánál tartandó gyakorlat mellett, holnap este 8 órakor fog ünnepélyesen megtörténni. A jelenlegi főparancsnok tudvalevőleg három év óta viseli tisztét s holnapután nevenapja lesz.

— **Gróf Bolza Alfréd** huszárhadnagy, kinek öngyilkosságáról lapunk tegnapi számában már megemlékeztünk, mint a „Herm. Ztg." irja, egy iratot hagyott hátra, a melyben társaitól megható módon bucsuzik el, vagyona felett rendelkezik s öngyilkosságának okául gyógyithatatlan aranyerét hozza fel.

— **A „távirdai közigazgatás és üzleti szolgálat"** cz. szakmunkából, melyet Botár János kolozsvári távirda tiszt irt és ad ki, megjelent a II-ik rész második füzete, f. é. augusztus havában az I-ső rész harmadik, szeptemberhóban pedig a II-ik rész szintén harmadik füzete fog megjelenni, s azokkal a teljes mű be lesz fejezve. Megrendelési ára a 6 füzetnek o. é. 3 frt, bolti ára 4 frt 20 kr lesz.

— **Nyilvános köszönet.** A maros-ludasi felső- és elemi népiskola szorgalmas és jótanuló növendékeinek megjutalmazására a következő helybeli és vidéki urak járultak becses adományukkal: Ifj. báró Kemény György 6 frt 66 krra jutalom könyvekkel, Eczken Sándor 2 darab tallér, Novák Izsák 2 darab tallér, Száva Gábor 2 darab tallér, Keresztes Áron 2 darab tallér, Allesz András 5 darab tallér, Tomcsik József 2 darab tallér, Szilágyi Leopold 5 forint o. é. Belényesi Sigmond 2 frt, Pásztor Sándor 1 frt, Nyerges József 1 frt, Beder István 4 darab ezüst huszas, Főző József 3 darab ezüst huszas, Császár Sámuel 2 darab ezüst huszas, özv. Szabó Sándorné 2 darab ¼ forintos, összesen 15 darab egy forintos tallér, 9 frt, 9 darab ezüsthuszas és két darab ¼ frttal és 6 frt 66 kr értékü könyvekkel. Fogadják a nemesszivü adakozók a tanügy érdekében tett becses adományukért hálás köszönetemet. Maros-Ludas, 1878. junius hó 23-án, Nyárádi Dénes, felső népiskolai igazgató.

— **Déván** egy vizkórban szenvedő nő öszszeszólalkozván sógorával, ez a különben is véggyötrelmeihez közel álló nőt meglökte; minek következtében a szerencsétlen nő hanyat bukván, azonnal meghalt.

— **Lesnyeken** az eprésző gyermekek egymással hajba kaptak s a „Hunyad" szerint az egyik a másikat egy késsel agyon szurta.

— **Brassó városában** e hó 25-én történt meg a tisztválasztás. Polgármesterré: Gött János, főkapitánnyá: Brennerberg Ferencz felkiáltással választattak meg. Tanácsosokká: Schnell Frigyes, Alesius Oszkár és Schnell Alfréd, főjegyzővé: Boyer Traugott, tiszti ügyésszé: dr. Fabritius József, orvosokká: dr. Béldi Károly és dr. Gust, erdőmesterré: Zaminer, pénztárnokokká: Wächter Gyula s Thiesz János, ellenőrökké: Stiehler Ferencz s Wächter Károly, mérnökké: Bartesch Péter lettek megválasztva.

— **Feketehalom** községében e hó 23-án délután, a villám egy románnőt szobájában agyonsujtott. A szerencsétlen nő áldott állapotban volt, s a gyorsan érkezett orvosi segély is eredménytelen maradt.

— **M.-Vásárhelyt** bizottság van alakulóban, mely a székely mivelődési és közgazd. egyletnek aug. második felében tartandó nagygyülésére a megye ipara érdekében javaslatokat lesz hivatva készitenі.

— **A magyar jogászgyülés** állandó bizottsága f. hó 22-én tartott ülésében, tekintettel a jelenlegi bizonytalan politikai viszonyokra és a küszöbön álló országos választásokra, melyek a jogászgyülésnek folyó évi szeptember végére kilátásba vett egybehivását lehetlenné teszik, és tekintettel arra is, hogy az őszi vagy téli időszak a jogászgyülés megtartására legkevésbbé sem alkalmas, — az előre nem láthatott rendkivüli gátló körülmények folytán: a hetedik magyar jogászgyülés megtartását a jövő évre elhalasztotta; egyuttal a vélemények beküldésére kitüzve volt határidőt f. é. deczember 31-ig meghosszabbitotta.

— **A Politische Correspondenz** jelenti Bukarestből, hogy e hó 23-án nagy összeütközés volt Bolgrádban (román Besszarábia fővárosában) az oroszok és román vámhivatalnokok közt. A kormány erélyesen tiltakozott az orosz főparancsnokság előtt. Bukarestben átalános a lehangoltság, mert az oroszok ugy viselik magukat, mint Románia urai, és azért is, mert Olaszország és Franczia ország azt a tanácsot adták, hogy Románia minden áron tisztázza a kérdést Oroszországgal.

— **Uzsora.** A Czernovitzban megjelenő Bukovina cz. lap egy végrehajtásról tesz említést, mely Kost István és neje vagyona ellen foganatositattatott. A nevezettek Skalat Basiltól 1875. november havában 100 frtot vettek 45 százalékra kölcsönben, oly feltétellel, hogy a határidő elteltével — nem fizetés esetében — naponta két forint büntetés fizetendő. E tartozás a végrehajtás alkalmával 2095 frtra hágott. Ily adatokkal mi is bőségesen szolgálhatunk.

— **Nobiling állapota** az utóbbi napokban lényegesen javult. Már fölül az ágyban, felel a hozzá intézett kérdésekre s étvágygyal eszik. Az őt kezelő orvos kérdésére, hogy jobban van-e, azt felelte: Kevéssé! Ha szól, sajátságos mosoly van ajka körül; azt hiszik, hogy ez a kezdődő őrültség jele. Agyveleje megsérült, a mi szellemi állapotára befolyással van.

— **Dr. Judes Faucher** hires nemzetgazda és a szabadkereskedelem harczosa e hó 12-én 58 éves korában meghalt Rómában.

— **Tragoedia a mindennapi életből.** Rómában történt a mult napokban a következő gyászos esemény: Egy Varani nevü szabó 1866-ban megnősült. Elvette a bájos Marianna Jounit, kit a legforróbb szenvedélylyel szeretett. 1868-ban a fiatal nő, mialatt férjét politikai okokból a pápai rendőrség három hónapig fogva tartotta, megtörte hűségét. A férj megbocsátott neki, de csak oly feltétel alatt, hogy három évig gyászruhát hordjon s kiséret nélkül a házat soha el ne hagyja. E közben gyermeke született, kit Varani joggal a magáénak tarthatott s ez a boldog esemény teljesen kibékitette őket egymással. De a gyermek nemsokára meghalt s a bánatos férj most már összes gyöngédségével nejét karolta át. Kényelembe, jóléthe helyezte s bár anyagi viszonyai szerények voltak, minden évben tengeri fürdőre, vagy falura küldte nejét. Mult nyáron a nő több ismerősével Ancona mellé, Ricanatiába utazott. Kiséröi közt volt egy Fiorentini nevü asztalos mester is. Kevéssel a nő hazatérte után Varani valami dolog miatt kiszidta neje szobaleányát s ekkor a szobaleány oly választ adott a férjnek, melyből ez neje hütlenségére következtetett. Különben is féltékeny természetü lévén, elkezdte kutatni, fürkészni: mit csinált neje nyári tartózkodása alatt? Abból, a mit hallott, gyanuja ujabb tápot nyert, de Fiorentini oly nyiltan és bátran nézett szeme közé, hogy féltő gyanuja egy időre lecsillapodott. Csakhamar ujabb besugók ingerelték föl s ekkor elhatározta, hogy bizonyosságot szerez. Ugy tett mintha elutaznék, de az indóházból visszajött és lesbe állott. Egy teljes napig leskelődött különböző buvóhelyeken s nem tapasztalva semmit — a mi gyanuját megerősithetné, — már-már kételkedett magában. — Megint visszasompolygott az indóházhoz, hogy onnan lássák visszatérni. Utközben találkozott a szobaleánynyal, a ki ezuttal mindent bevallott neki. Elárulta, hogy az asszony Fiorentinivel töltötte a nap nagyrészét. A férj szivét dühös fájdalom fogta el. Kocsira ülve, először a nőt vitte haza, ki a számára vásárolt boltban időzött, azután Fiorentinihez hajtatott és azt is magával vitte. Otthon levitte őket a pinczébe és számon kérte tőlük árulásukat. A nő térdreborulva kérte bocsánatát. Ekkor a férj dühében kést ragadott elő és előbb a csábitót, azután nejét szurta le. Fiorentini meghalt; a nő négy sebet kapott, de kiépült belőle, s annyira meggyógyult, hogy a férje fölött itélő törvényszéki tárgyaláson jelenlehetett. Mikor a Fiorentini zsebében talált compromittáló levelet felolvasták, a nő kiment a teremből s a férjét borzasztó izgatottság fogta el. Fél óra mulva épen az itélet kihirdetése előtt, a férjen kitört a dühös őrültség; ugy dühöngött, hogy csak nyolcz carabinieri tudta lefogni és az őrültek házába szállitani. Az esküdtek már ekkor meghozták az itéletet: 7 szóval 5 ellenében bünösnek találták. Az olasz büntető törvénykönyv ugy intézkedik, hogy egy szónyi többség esetén az elnök a birákkal egyetértve uj tárgyalást rendelhet s a jelen esetben igy is fognak eljárni.

— **A perzsa sah dejeunerje.** Dr. Polak egykor perzsa udvari orvos folytatja az Oestr. Badezeitungban érdekes elbeszélését a sah háztartásáról: Sok teketória után közeledik az étekfogók serege, körülbelül húszan. Mindegyik nagy kerek ezüstlapot hoz a fején tele mindenféle tállal, melyek sálteritővel vannak befödve. A csapat élén az Aju el mulk (a birodalom szeme) jár; igy nevezik a legfőbb udvari intendánst. Mikor a teremben értek, megteritenek a földön; mert a perzsáknak nincs asztaluk, hanem mindent a földön végeznek. Késről, villáról, pohárról, asztalkendőről szó sincs: a jobb kezük ujjaival esznek; az ételek, még a sültek is oly porhanyók, hogy az ujjaikkal széttéphetik. A levesbe annyi kenyeret apritanak, hogy a kanalat is nélkülözhetik. De ezzel a sok tállal és étellel még nincs megteritve az asztal; most jön a főeunuk nagy ezüst lapjával, melyen egész sereg tálat hoz, nagy teritő alatt, mely be van kötve és le van pecsételve, hogy az uton valami csere ne történjék, mert ezek az ételek a szultán favorite hölgyének kiváló felügyelete alatt készülnek. A pecsét megvizsgálása után a földre rakják az ételeket. Ekkor orvosát hivatja a sah, és megvizsgáltatja pulsusát, valjon rendesen és elég erősen ver-e. A keletiek ugyanis azt hiszik. hogy az ér veréséből meg lehet tudni az illető állapotát, még azt is, hogy teherben van-e az asszony, sőt hogy fiu vagy leány lesz-e a jövendő világpolgár. Ezután lábaira ül a sah, és magában hozzá fog az evéshez. Az etiquette tudniillik azt kivánja, hogy még a királyi herczegek sem ülhetnek le a sah jelenlétében. Az udvari méltóságok jó távolságban állanak tőle, keresztbe vetett karokkal, öltönyük bő ujjaiba rejtve kezeiket. Az evés alatt az udvaronczoknak és az orvosnak kell gondoskodniok a szórakoztatásról. Elbeszélik a nap eseményeit, szólnak a cronique scandaleuseről, egyikmásik valami történetet vagy rosz verset olvas föl királyi parancsra. Néha itt tárgyalják a kormányzók sürgönyeit is. A jelenlevő titkos tanácsosok elmondják megjegyzéseiket, és az orvos is segit kormányozni.

— **Éhinség Chinában.** A chinai lapok az inség folytán elveszett emberek számát ötmillióra teszik. A pekkingi hivatalos laphoz beküldött hivatalos jelentés ezeket mondja: „E hallatlan éhinség kezdotén az élők a megholtak husával táplálkoztak; — utóbb a gyöngébbeket falták föl az erőssebbek, most a köznyomor oly fokra hágott, hogy az emberek vérségi rokonaikat falják fel. A történelem borzalmasabb állapotokat nem tud fölmutatni, s ha gyors intézkedések nem tétetnek. a Horan-kerület összes lakossága kipusztul." E jelentést a nevezett kerület kormányzója Li Ho-ni irta alá. E jelentéssel összevág a sanszi-i kath. püspök: msg. Monagatta jelentése, mely a leginkább sujtott kerület fővárosában: Tai-Yuenben kelt, márczius 24-én: „Eddig csak a holtakat ették meg, de most élőket ölnek meg, hogy fölfalják. A férj megeszi feleségét, szülők gyermekeiket s viszont a gyermekek szülőiket, ez mindennapi." A kormány e borzasztó állapotok enyhitésére még eddig keveset tett. A császár fölhivást tett közzé, melyben önmagának tesz szemrehányásokat s ezeket mondja: „Az ezernyi Li tartomány elpusztult, az élvemaradtakat, a halottak száma felülmulják. Hogyan lehessen ezt elviselni? Mi, kiknek kötelessége, népünk millióiról gondoskodni, mi érezzük, hogy minden egyes alattvalónk vesztessége büntetteink következménye." E hanggal hitte bizonnyára a császár, hogy méltóságának és a helyzet következményének eleget tesz.

A „KELET" magán táviratai.

Feladatott **Budapesten** jun. 27. 10 ó. 20 p. d. e.
Érkezett Kolozsvárra jun. 27. 10 ó. 50 p. d. e.

Anglia és monárchiánk inditványára a congressus kimondá, hogy Várna és Sumla leromboltatnak, a kiürités nehézsége elesik.

Az oroszok megszállása Bulgáriában a san-stefánói békétől 9 hóra szabatott, a várak kiüritése pedig még ezen felül 3 hóra terjed. Törökország minden szorosban tetszés szerinti számban tart őrséget, csak rendetlen csapatokat nem tarthat.

A török ügynökök a congressuson mindennel szemben daczolnak, azért a „Provinczial Correspondenz" hire szerint a congressusban nő azon meggyőződés, hogy monárchiánk interventiójára lesz szükség, s ennek megtörténte 2 hét alatt valószinü. A románok követelése elesik. Görögország bebocsáttatott a congressusra.

Az osztrák bank közgyülése elfogadta az egész kiegyezést.

A spany királynő meghalt.

Legujabb.

Berlin, jun. 26. Egy congressusi tag kijelenti, hogy a congressus már befejezte a födolgot. Suvalov azt inditványozta, hogy Bulgáriának az oroszok általi megszállása két évig tartson, de ez inditvány, minthogy senki sem támogatta, visszavonatott, s az orosz megszállást kilencz hónapra határozták. Waddington azt ajánlá, hogy déli Bulgária neveztessék el Ruméliának; ez elfogadtatott. Drinápoly közvetlen török uralom alatt marad. Bulgária fejedelméül, hir szerint, a Vogorilles család egy tagja választatik.

*

London, jun. 26. A Morning Post jelenti Berlinből jun. 26 áról: A congressus hétfőn elhatározta, hogy az oroszoknak Ruméliából 6, Bolgárországból 9 hónap alatt el kell takarodniok; azután egyidőre vegyes európai occupatió áll be.

Ronaszékyné asszony fellépteül.
Uj operette, uj jelmezek és élő alakokból öszszeállitott sakkjátékkal.

NYÁRI SZINHÁZ.

Bérlet 12-ik szám.
Kolozsvártt, szombaton, junius 29-én 1878.
Itt harmadszor:

Kapitány kisasszony.

Uj operette 3 felvonásban. Irta Meilhac és Halevy, zenéjét Genée Richard, forditotta Rákossy Jenő. — Rendező: Benedek.
Kezdete 7 és fél órakor.

Távirati tudósitás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzeteiről junius 26.

Gabona	Faj	Ára 100 klg. tól frt	kr	ig frt	kr
Buza	bánsági	9	80	—	—
	tiszavidéki	10	35	11	—
	pestvidéki	10	35	—	—
	fehérmegyei	10	85	—	
	bácskai	—	—	-	-
Rozs	magyar	6	90	7	10
Árpa	takarmány	7	30	7	60
	maláta	8	25	8	85
Zab	magyar	6	35	6	55
Tengeri	bánsági	6	60	6	70
	másnemü	6	35	6	50
Repcze	káposzta	—	—	-	—
	bánsági	—	—	-	—
Köles	magyar	6	80	7	20
Szokvány (Usance) buza	tavaszra szállitadó	11	25	10	30
„	Szept.—Oktre szállitan.	10	10	10	20
rozs	tavaszra szállitandó	6	90	6	95
teng.	Májusra—junira szállit.	6	95	7	—
repcz.	káposzta Aug. Szept. szál.	15	⅝	15	⅝
„	bánsági Jul. Aug. szállit.	14	⅝	15	½
(ny.) zesz	100 liter százalékként.	32	¾	32	—

Erték- és váltófolyam.

1878. junius 25.

Magyar aranyjáradék	91.30.
„ kincstári utalv. 1 kibocsát	117.50.
„ „ „ 2 „	113.—.
„ keleti-vasut elsőbség 2 „	75.75.
„ „ állami kötvény 1876 év	68.—.
„ vasuti kölcsön	100.75.
„ földtehermentesitési kötvény	78.—.
temesi „ „	77.50.
erdélyi „ „	76.50.
horv. slavon „ „	—.—.
magy. szőlődézma váltság „	82.75.
Oszt. egységes államadósság papirban	64.10.
„ „ „ ezüstben	66.—.
„ aranyjáradék	74.50.
1860. államsorsjegy	113.75.
Oszt. nemzeti bank részvény	843.—.
„ hitelrészvény	242.30.
magyar. hitelbank	255.75.
Ezüst	102.10.
Cs. k. arany	55.8.—.
Napoleond'or	9.38.—.
Német birod. mark	57.80.
London	116.95.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(218) Elsinger M. J. Bécs, Neubau, Zollergasse 2. (6—300)

Védjegyet Ajánljuk véve

Elsinger M. J. és fiai
Bécs, Neubau, Zollergasse 2
csász. kir. hadügyministerium, ő felsége haditengerésze és számos jótékony intézet sat. szállitói
csász. királyi szabadalmazott gyárának
legjobb és legajánlatraméltóbb
eső köpönyeit,
kocsitakaró ponyváit, ágybetéteit, sátorkelméit.

eső köpönyeg, kocsitakarók, ágybetétek, sátorkelmék

Sz. **6622.** — 1878. (229) (1—3)

Árlejtési hirdetés.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a Sz.-Lóna—O.-fenesi útvonalon, jelen évben kijavitandó két hid műszaki munkái **f. évi julius-hó 5-dikén d. e. 10 órakor**, a megyeházánál tartandó szóbeli árlejtés útján ki fognak adatni.

Kikiáltási ár 599 frt 95 kr.

A részletes költségszámitás és feltételek az árlejtés napjáig, a hivatalos órák alatt az aljegyzői irodában megtekinthetők.

Vállalkozni szándékozók tartoznak az árlejtés megkezdése előtt 10% bánatpénzt letenni, az árlejtést vezető tisztviselő kezéhez.

Kolozsvártt, 1878. junius 23-kán.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

Sz. **6760.** — 1878. (230) (1—3)

Árlejtési hirdetés.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a K.-Szent-Király községében levő megyei hid kijavitása **f. évi julius-hó 5-kén d. e. 10 órakor**, a megyeházánál tartandó szóbeli árlejtés útján ki fog adatni.

Kikiáltási ár 292 frt 79 kr.

A részletes terv, költségszámitás és feltételek az árlejtés napjáig, a hivatalos órák alatt, a megyei aljegyzői irodában megtekinthetők.

Vállalkozni szándékozók 10% bánatpénzt kötelesek az árlejtés megkezdése előtt letenni.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvártt, 1878. junius 24-kén.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

248. szám. — 1878. (231) (1—2)

Hirdetmény.

A nagymélt m. kir. közmunka és közlekedési miniszterium az 1878. évi junius-hó 8-kán kelt 5758 számu rendeletével, a Torda—N.-Szeben—Brassói államut 26—33 mf. szakaszán lévő 307, 312, 323, 325, 344, 349, 385 és 387 számu műtárgyak helyreállitását 8159 frt 15 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munkálatok foganatositásának biztositása céljából, az **1878-ik évi julius-hó 21-dik napjának d. e. 9 órájára**, a Fogarasmegyei m. kir. államépitészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számitandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitüzött nap **d. e. 9 órájáig**, a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki müvelet és részletes feltételek, a nevezett magy. kir. államépitészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Kelt Fogarason, 187 . junius-hó 23-kán.

Brassó—Fogarasmegyei m. kir. áll. épitészeti hiv. fogarasi kirendeltsége.

376 szám — 1878. (223) (3—3)

Hirdetmény.

A nagymlt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium az 1878. évi junius-hó 13-kán kelt 6594 számu rendeletével, a Héjjasfalva-Csikgyimesi államút 25⁴/₈ 27 mfld szakaszán lévő N.-Galambfalva és Sz.-Udvarhely között lévő 52, 53, 55, 59, 76 és 77 számu útereszek és feljáróinak helyreállitását 3659 frt 34 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munkálatok foganatositásának biztositása céljából az

1878. évi julius-hó 22-dik napjának 10 órájára,

az Udvarhelymegyei m. kir. államépitészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számitandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitüzött nap **10 órájáig**, a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki müvelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépitészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Kelt Sz.-Udvarhelyen, 1878. évi junius-hó 19-kén.

RAISZ EDE, kir. főmérnök.

592. sz. — 1878. (226) (3—3)

Hirdetmény.

Alólirt m. kir. kohó hivatal által közhirré tétetik, hogy az itteni kohóüzemnél eladásra, nagy menynyiségben termelt

vasgálicznak

métermázsája 2 frt. o. p., csomagolással együtt 3 frt 10 kr.

Zalathna, 1878. junius-hó 18-kán.

M. kir. Kohóhivatal.

(171) **FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ-FORRÁS** (5—10)

A leghatásosabb valamennyi keserüviz között.

Hatásában az által különbözik előnyösen a többi ismert keserüvizektől, hogy kisebb adagokban hatásos s használata nem okoz utóbajokat.
Bécs, 1877. **Dr. Leidesdorf Miksa, tanár.**

Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserü, nem kellemetlen izü és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést.
Budapest, 1877. **Dr. Korányi Frigyes,** tanár s kir. tanácsos.

Valamennyi budai keserüviz között kellemes íze és jeles hatása által tünik ki: gyomor- és bélburutnál, megrögzött székrekedésnél, alhasi vérpangásnál valamint vértolulásoknál, a ranyérnél, étvágytalanságnál, stb. 1877. aug. 25 **Dr. Kiss Sándor,** a budai közkórház igazgatója.

A hatás kivétel nélkül gyors, biztos és fájdalom nélküli.
Würzburg. 1877. **Dr. Báró Lichtenfels-Scanzoni,** tanár s titkos tanácsos.

Készletben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben. **Kolozsvártt: Csiky testvérek, Csiky Imre és Frendel Gyulánál.** Nyomtatványok stb. ingyen, a **szétküldési igazgatóságnál Budapesten.**

Rendes adag: egy fél borospohárral.

SCHÜTZ KÁROLY jogositott alkusz

Kolozsvártt, óvár, kisutcza 1-ső szám alatt,

ajánlja szolgálatát:

mindenféle adás-vevés, ugymint **házbirtok, ingóság eladása és megvétele, kölcsön stb.** közvetitésére és egyéb megbizások pontos ajánlatszerü teljesitésére. (220) (2—6)

LUHI „MARGIT" FORRÁS

legtisztább szikéleges ásványviz.

Hazánk ezen vegyi összetételénél fogva nevezetes gyógyvizét,

a légzési, emésztési- és húgyszervek

idült hurutos bántalmainál,

torok, gége, légcső- és bőrbetegségekben

kiváló sikerrel használják Budapesten:

Dr. Korányi Frigyes, dr. Kovács Sebestény Endre, dr. Gebhart Lajos, dr. Navratil Imre, dr. Poór Imre, dr. Kétly Károly, dr. Barbás József; Bécsben: **dr. Bamberger Henrik** egyetemi tanár és közkórházi főorvos urak.

Ezen tekintélyek nyilatkozatai szerint, a „Margit" forrás nem csak méltó versenytársa, **a Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübli, Emsi, Vichyi, Radeini,** s hason összetételü vizeknek, hanem gyógyhatásban azokat több tekintetben felül is múlja. A „Margit" forrás gyógyhatását igazoló orvosi bizonylatok kivánatra, bár kinek készséggel megküldetnek. (77) (18—*)

Szétküldési fő-telep:

Dr. KARLOVSZKY utódánál Lubi forrás, Munkács mellett.

Főraktár: Az erdélyi részekre **Csiki testvéreknél** Kolozsvárt.

Valódi Wilhelm-féle

Gyógyszerként az év minden szakában használható.

Gyógyszerként az év minden szakában használható.

csúz- és köszvény-ellenes

VÉRTISZTITÓ TEA.

(Tisztitja a vért csúz- és köszvény ellen.)

Egyetlen, biztosan ható vértisztitó szernek van elismerve.

A cs. k. udvari korlátnokság engedélyével az 1858 december 7-kén kelt végzés alapján

Határozottan jónak bizonyult, kitünő hatású, sikere jeles.

Ő cs. k. Felségének legm. pátente által hamisitás ellen biztositva. Bécs, márcz. 28. 1871.

Ezen tea az egész szervezetet megtisztitja, áthatja, mint semmi mástéle szer, a test részeit, s belhasználat folytán eltávolit belőle minden tisztátalan kóranyag-lerakodást; hatása is biztosan tartós. (120) (14—52)

Gyökeresen gyógyit csúzt, köszvényt, gyermeklábat s más idült makacs bajt, folyton genyedő sebeket, valamint nemi és bőrkiütési betegségeket, görcsöket, a testen és arczon bőrszenyet és bujasenyves daganatokat.

Rendkivül jó sikert mutatott e tea máj- és lépdaganat ellen, valamint aranyeres bajoknál, sápkórban, heves ideg- izom- és csukló fájdalmakban, aztán gyomorszorulásban, szélbajokban, altesti dugulásban, hudbajokban, magkiömlési, tehetetlenségi és fehérf lyásos e tekben, sat.

Szenvedések, minők görvély, mirigydaganat gyorsan és tökéletesen gyógyittatnak a tea kitartó élvezete által, mert szerid, olvasztó és vizelethajtó szer.

Csalhatlan bámulatos sikerek.

Wilhelm Ferencz, gyógyszerész urnak Neunkirchenben Bécs mellett.
Wocheiner-Feistritz (Krain), 1 oktober 1872.

Tekintetes úr! Ismét szükségem van mintegy három csomagra önnek „vértisztitó teájából," miután e kitünő és „Wilhelm csúz- és köszvényellenes vértisztitó teának" nevezett szer kétszeri hozatala és használata után, annak jeles hatásáról meggyőződte. Kérem a vértisztitó teát postai utánvét mellett küldeni.

Tisztelettel:
Jerala János, káplán.

Wilhelm Ferencz, gyógyszerész urnak Neunkirchenben Bécs mellett.
Blumenthal, Temesmegye, Magyarbon, 1. oktober 1872.

Kérek önnek „Wilhelm-féle csúz- és köszvény ellenes teájából," melynek gyógyhatásos sikeréről már meggyőződtem, még három nyalábot postai utánvét mellett

Tisztelettel:
Fischer Ferencz, magy. kir. postamester.

Wilhelm Ferencz, gyógyszerész urnak Neunkirchenben Bécs mellett.
Tuschkau Pilsen mellett, 1. oktober 1872.

Ha korábban ismerem vala önnek „csúz- és köszvényellenes vértisztitó teáját," már rég menekültem volna sok éves bajomtól és sok forinttal, melyet egészségem helyreállitása végett kidobtam, gazdagabb lennék. Eddig főraktárából Prágából hozattam e megbecsülhetlen szert, ma egyenesen önhöz fordulok, kérvén, hogy postafordultával tizenkét nyalábot utánvét mellett küldeni szivesen önhöz fordulok, kérvén, hogy postafordultával tizenkét nyalábot utánvét mellett küldeni szivesken veskedjék.

Tisztelettel: alázatos szolgá a
Dilzl József.

Wilhelm Ferencz, gyógyszerész urnak Neunkirchenben Bécs mellett.
Gutenstein, 1. oktober 1872.

Küldjön nekem minél előbb két nyaláb Wilhelm-féle csúz- és köszvényellenes vértisztitó teát, mint rendesen, postai utánvét mellett. Látom, hogy önnek teája nélkül nem élhetek többé.

Tisztelettel:
Haselsteiner Flórián, 43 sz. a. Klosterthalban.

Az oly számos elismerő iratok folytatása közelebbről fog következni, mert lehetetlen egyszerre mindanyiat hozni.

Óvás hamisitás és rászedés ellen.

Megvételnél sziveskedjék a n. é. közönség törvényes védjegyemre és czégemre figyelni, mely minden nyaláb külső felén látható, hogy hamisitások által rá ne szedethessék.

A valódi Wilhelm-féle csúz- és köszvényellenes vértisztitó tea csak Wilhelm csúz- és köszvényellenes vértisztitó teája nemzetközi gyárából Neunkirchenben Bécs mellett, vagy a hirlapokban közölt raktárakból kapható.

Egy 8 adagra osztott, orvosi utasitás szerint készitett pakét ára különböző nyelven irt használati utasitással együtt 1 frt., külön göngy- és bélyegre 10 kr.

A t. közönség kényelme tekintetéből Wilhelm-féle csúz- és köszvényellenes vértisztitó tea kapható még:

Kolozsvártt: VALENTINI A. gyógysz.-nél.
Abrudbányán: Vlade N.-nél.
Aradon: Tones és társánál.
Beszterczén: Kelp Frigyes, Tergovits és Zintznél, Dietrich és Fleischernél.
Balázsfalván: Schieszl Károly, gyógysz.
Brassóba: Jekelius N., gyógyszerésznél.
Földváron: Folberth Fr., gyógysz.
Gyula-Fehérvártt: Fröhlich, gyógysz.
Lekenczénn: Scheint Fr., gyógysz.
Maros-Vásárhelytt: Bucher Miksánál.
Nagy-Bányán: Haracsek J., gyógysz.
Nagy-Enyeden: Binder Ágoston gyógysz.
Nagy-Szebenben: Thalmayer Frigyesnél.
Románban: (Moldova) Dánffy Józs., gyógysz.
Segesvártt: Teutsch J. B.-nél.
Szász-Régenben: Leonhárd J.-nél.
Szászvároson: Reckert Károly, gyógysz.
Szászsebesen: Reinhard J. C. gyógysz.
Szerdahelytt: Schimmert Chr. Fr. „
Vajda-Hunyadon: Acker Frigyes „
Verespatakon: Moldován Lajos „
Vizaknán: Cronberg János „

Salgó Tarjáni vasfinomitó társulat

vaskészitményeinek gyári raktára.

Legjobb minőségü kufsteini hydraul mész és Perlmoosi Portland Cement főlerakata gyári árak mellett.

DIETRICH SÁMUEL

KOLOZSVÁRTT

(főtér báró Bánffy-ház.)

ajánlja dúsan berendezett

vas-, fűszer-, gyógy- anyag- és rövidáru ÜZLETÉT.

(Kivánatra szolgál részletezett árfolyammal)

Továbbá elvállal megbizásokat a **szállitási** és **bank** szakmában s kéri a n. é. közönség szives pártfogását.

(210) (5—*)

Első csehországi porczellán kemencze-gyár bizományi raktára.

A magyar királyi államvasútak (keleti vonal) szállitási irodája.

Marselek Lajos czukrászatában Kolozsvártt, bel-középutcza 12 sz. a.

minden időben találhatók: a legfinomabb **sütemények, liqueurök, czukorkák, habfigurák, török rahát,** több fajtáju **bisquitek, befőttek, gyümölcs-szőrpek, lekvárok, barna habsütemények, meleg** és **hideg kávé, fagylalt, ó-borok** kisebb és literes palaczkokban sat. sat.

Megrendelések különösen olcsó árban, gyorsan és pontosan teljesittetnek és pedig a felsoroltakon kivül minden fajta és nagyságu **tortáták,** melyek finomságra, szépségre és jóságra nézve minden versenyt kiállnak; őszre egy csoportba összeállitva különböző fajtáju **befőtt** 100 üveggel csak 35 frt.

1 nagy tejes kávé 2 szarvacscsal, vagy 1 süteménynyel egy hóra előre fizetve 5 frt — kr.
Ugyanaz egy kis adagban 3 frt 20 kr.
1 nagy tejes kávé 2 szarvacscsal . . . . — frt 20 kr.
1 kis tejes kávé . . — frt 14 kr.
1 nagy adag fagylalt . — frt 15 kr.
1 kis adag fagylalt . — frt 10 kr.
1 kiló friss vaj . . . — frt 90 kr.
Egy 0.3 literes palaczk rajnai rizling . . . — frt 40 kr.
Egy liter finom asztali olasz rizling . . . — frt 60 kr.

Kis palaczk 5, a nagy 8 krért visszaváltatik.

A t. cz. közönség bármely időben élvezhet friss **vajat,** fött **sonkát,** finom **sajtokat, szalonnát, szalámit** sat. Különféle **szivarfajok** mindig rendelkezésre állnak.

Készitményeim finomsága és jósága elismerésétül, több elismerő irattal lettem kitüntetve, melyeket bármikor szivesen kész vagyok előmutatni.

(222) (2—10)

Tisztelettel:
MARSELEK LAJOS, czukrász.

Umrath és Társa Prágában.

Mezőgazdasági gépgyárosok

ajánlják, a szilárd kivitel, könnyü járás, nagy munkaképesség és tiszta cséplésről legelőnyösebben ismert, ugy rámán álló mint kerekeken járó

(138) 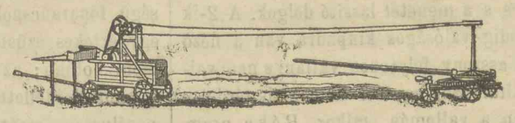 (12—21)

kézi és járgány-cséplőkészületeiket

1-től 8 ló- vagy ökörerőig.

Továbbá készitünk különféle nagyságu és elismert jó minőségü

tisztitó rostákat, kukoricza-morzsolókat és szecskavágókat.

Ábrákkal ellátott árjegyzékkel postán küldve díjmentesen szolgálunk.

Temesváry Mór

czipő-gyára Budapest,

királyutcza 2-dik szám

Br. Orczy-ház.

Hölgyek számára:

Regatta féltopán chagr., vagy eberlasting lakkorral	2.20
Éberlastin, vagy bőr zug czipő magas szárral dupla talppal és lakorral	3.—
Eberlasting fűző topánok, szegezett duplatalppal, lakorral magasan vágott	2.70
Pompadour topán mainzi-salonlakból, duplatalppal, rococosarokkal, finoman diszitve	3.80

(192) **Urak számára:** (5—5)

Bőr és szövetreggeli czipő	1.20
Topánok fénymázos, vagy bagaria-bőrből, szögezett és srófolt kettős talppal, igen erősek	3.80
Topánok legfinomabb chagrin bőrből, diszitett lakk-orral és erős talppal	3.80
Vadászcsizma vizmentes kettős bagariabőrből, háromszorosan srófolt talppal	8.50
Chagrain, vagy vikszes bőr csizmák, ránczos finom divatu, magas szárral	8.60

Megrendelések postai utánvét, vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesittetnek. Nem tetsző tárgyak készséggel kicseréltetnek. — Részletes árjegyzékek bérmentve küldetnek.

(198) (6—10)

Sauer Józsefné,

jelesen vizsgázott

okleveles bába,

ajánlja szülésznői szolgálatát.

Társalog **magyar** és **német nyelven.**

Lakása: **beltordautcza** 5 sz., a kegyesrendek templomával szemben, a királyutcza szegletén.

(92) (12—12)

Az ő felsége Ferencz József király által szabad. valódi

ARCANUM

patkányok, házi- és mezei **egerek,** vakondok- és csotányok kiirtására, melyet után kontárkodnak, de hamisitatlanul kapható: **Kolozsvártt:** Bokros Ádám, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. Demeter, Segesvárt: Misselbacher J. B. uraknál.

Ára 1 nagy szelenczének 1 frt.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.